

~ojn ; Ligo pri la homaj ~oj ; ~o de sin-defendo ; ~oj de aŭtoreco Z. Kp JURo, LEĜo, PRIVILEGIO. Vd SILENTI. ~e. Konforme al la ~o : ~e plendi ; sen~e agi ; ~e posedi. ~i (ntr). Havi la ~on pri : ~i pri io, ~i ion Z, ~i fari ; kion ~as leono, ne ~as azeno Z ; vi ~as ricevi kompenson pro la perdo. ~igi. 1 Doni al iu ian ~on : mi ~igas vin voĉdoni en mia nomo B. 2 Igi ion laŭ~a, oficiale konfirmi : ~iga dokumento (Kp SANKCI, KONFIRMI). Egal~a. Havanta egalan ~on : lingvo internacia prezentas egal~an proprajon de la tuta mondo, apartenanta speciale al neniu raso Z ; en multaj landoj la virinoj akiris la egal~econ B.

raĵao. Hinda landestra princo.

rakedo = raketo 2.

Raketo. 1 Artefarita fajraĵo, kiun oni pafas vertikale en aeron k kiu eksplodas eljetante multajn brilajn fajrerojn : li aĉetis ~ojn, krakpizojn, k diversajn fajraĵojn Z ; oni pafis lumigantajn ~ojn al la ĉielo ; (f) tiu poeto ja ~as per vortoj (Kp JONGLI). 2 Plata pilkojetilo el interplektitaj ŝnuroj.

* **Rakonti** (tr). Detale konigi per paroloj aŭ skriboj okazintaĵoj kun ĝiaj cirkonstancoj : ~i belan historion Z, sian tutan aventuron Z ; ~i la akcidenton, sian roĵaĝon, siajn impresojn ; la legendo ~as pri. ~o. Tio, kion oni ~as. Popol~oj. Folkloro, legendoj.

* **Rampi** (ntr). 1 Antaŭeniri, trenante sin sur la ventro : ~as serpento, limakoj sermo, ruĉpo ; ili devis ~i sur la manoj e piedoj Z ; la tigro alproksimiĝis ~ante. Kp GLITI, ŜOVIĜI. 2 Pene, malfacile k malrapide antaŭeniri : li devis ~i trans grandajn blokojn da ŝtono Z ; li grimpis sur la arbon k ~is tra la truo malsupren Z ; neaŭdeble el~i (sin malrapide elŝovi) el la lito Z ; glitveturilo k du homoj ~is sur la ebenajo ; li perdas la vojon k tute ne povas el~i el la arbaro Z ; se ĉiu volas trovi novajn sistemojn, ni neniam el~os el la sfero de projektoj Z ; la tempo iasofo flugas kiel birdo, iasofo ~as kiel vermo B. 3 Pene k malfacile supreniri : ŝi ~is sur la arbon Z ; ~i sur krutlan rokon, sur altan muron ; la vojo ~as sur la senarbaraj suproj ; li supren~is la veturilon B (Kp GRIMPI). 4 Sin etendi sur iun suprajon ; sur la muro ~is sovaĝaj vinberujoj B ;

~aj kreskaĵoj Z ; la ruĝaj briloj de l' fajro ~is sur la plafono B. 5 (f) Malnoble sin humiligi : ~i antaŭ la potenculoj ; ne ĉiam ŝiaj pensoj ~is tiel malalte Z ; genuojn homoj fleksas nur tiam, se la ~ado profiton donas Z. ~ulo. 1 Besto antaŭeniranta sur ventro sen elstaraj paŝorganoj. 2 Vertebrulo kun malvarma sango k kun korpo kovrita per kornecaj skvamoj, apartenanta al la klaso, kiu enhavas la serpentojn, lacertojn, krokodilojn k testudojn ; = reptilio.

* **Rano.** Amfibio vertebrula saltanta besteto, kun variebla temperaturo k nuda haŭto, el la familio de senvostuloj (*rana*).

* **Ranca** (pp grasoj). Ricevinta akran malagrablan odoron k guston pro komenco de malkomponiĝo : ~a butero, lardo, oleo.

* **Rando.** Ĉirkaŭa ekstrema parto de io, konsiderata laŭ la longo : ~o de tablo, lito Z, kadro Z, vesto Z, telero, glaso B ; akra ~o de tranĉilo ; ~o de boato Z, ĝardeno Z, akvo Z ; la ~oj de iliaj tegmentoj estas turnitaj supren B ; ĉe la ~o de la vojo, ĉielo Z, arbaro Z ; al vi venos nacioj de la ~oj (plej malproksimaj ekstremaĵoj) de la tero Z ; la domo pleniĝis de ~o ĝis ~o Z ; (f) troviĝi ĉe la ~o (tute proksime. Kp SOJLO) de senfundaĵo (ruino, perejo), de la morto ; sidi ĉe la ~o de eksigo (preskaŭ devi eksigi) ; ruĝ~aj palpebroj ; laso ĝis~e plena Z ; ~orefalde kudri (orli) ; drap~aĵoj ĉirkaŭ la pordo gardis kontraŭ ĉiu trablovo Z.

* **Rango.** 1 Grado, ĉe kiu staras iu persono en difinita hierarkio : la diversaj ~oj de la eklezia, militista, administracia oficistaro ; episkopa, direktora ~o ; havi ~on de kolonelo ; akiri nobelan ~on ; okupi altan ~on en la socio ; alt~a persono ; niaj amikoj reprezentas per si ĉiujn ~ojn, statojn k klasojn de la homoj ; sam~ulo (kolego) ; pli~igi (promocii). 2 Grado de graveco de iu aŭ io : multaj rigardas esp-on kvazaŭ ion ne seriozan, kvazaŭ distron aŭ ilon de dua ~o ; kaŭĉuko fariĝis nun unua~a materio, kiel la ŝtalo aŭ la karbo. ~i (ntr). Okupi iun ~on : li ~as kiel ambasadoro.

* **Ranunkolo.** Tre ofta herba veg. kun brillavaj kvinpetalaj floroj, el fam. ~acoj (*ranunculus*).